Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Concessies Friese Waddenveren vanaf 2029

Bijlage D – Financiële bepalingen

Versie na NvI-3a

Algemene bepalingen

1. Algemeen	
1.1.	In deze Financiële bepalingen hebben gedefinieerde begrippen de betekenis die daaraan in bijlage C van de Aanbestedingsleidraad wordt toegekend. Gedefinieerde begrippen worden met een hoofdletter geschreven.
1.2.	Alle in het Concessiebesluit, de Aanbestedingsleidraad, het Programma van Eisen, de Financiële bepalingen inclusief alle bijlagen en de Inschrijving genoemde bedragen zijn gesteld in euro's, zijn gebaseerd op prijspeil 2027 en worden jaarlijks geïndexeerd, tenzij uitdrukkelijk anders vermeld. De indexatie vindt plaats conform de bepalingen zoals opgenomen in eis 9.1.8 van het Programma van Eisen.
1.3.	Alle in het Concessiebesluit, het Programma van Eisen, de Financiële bepalingen en de Inschrijving genoemde bedragen zijn zonder BTW tenzij anders vermeld.

2. Opbrengstverantwoordelijkheid en exploitatierisico	
2.1.	De Concessiehouder voert de Concessie voor eigen rekening en risico uit.
2.2.	De Concessiehouder is opbrengstverantwoordelijk. Dit betekent dat: a. De in het kader van de Concessie gerealiseerde Opbrengsten toekomen aan de Concessiehouder. b. De Concessiehouder de Opbrengsten voor eigen rekening en risico int.
2.3.	Eventuele exploitatietekorten zijn voor rekening en risico van de Concessiehouder. Dit houdt ook in dat eventuele financiële gevolgen van gewijzigde omstandigheden voor rekening en risico komen van de Concessiehouder, tenzij sprake is van een Majeure ontwikkeling. In het laatste geval gelden de bepalingen ten aanzien van Majeure ontwikkelingen zoals beschreven in artikel 13 van het Concessiebesluit.

Concessiebudget

3. Concessieprijs	
3.1.	De Concessiehouder is voor de Concessie een jaarlijkse concessieprijs verschuldigd van € 0 (nul euro), behoudens eventuele verrekeningen op basis van artikel 7.3 sub b en/of artikel 10.7.

4. Mogelijke subsidie	
4.1.	De Concessieverlener kan aan de Concessiehouder op grond van artikel 3 van de Kaderwet subsidies I en M een incidentele subsidie of een begrotingssubsidie in de zin van artikel 4:23 van de Algemene wet bestuursrecht verstrekken. Deze mogelijkheid geldt bijvoorbeeld, maar niet uitsluitend, voor situaties waarin de Concessieverlener vaststelt dat er sprake is van een van een negatief Netto Financieel Effect voor de Concessiehouder zoals bedoeld in artikel 7.3 sub a. Als de Concessieverlener een subsidie verstrekt, neemt hij de staatssteunregels in acht.
4.2.	Onverminderd het bepaalde in lid 1 en met inachtneming van het bepaalde in artikel 13.1 lid 1 onder sub c in bijlage A2 (Concessiebesluit Concessie Waddenveren Oost) verleent de Concessieverlener een subsidie ter dekking van de redelijke en noodzakelijke kosten voor de realisatie van de Laadinfrastructuur ten behoeve van de inzet van Batterij-Elektrische Schepen op een Verbinding zoals omschreven in lid 2 in bijlage B7 (Proces 'Introductie Batterij-Elektrische Schepen').

5. Bijdragen van derde partijen	
5.1.	Het is de Concessiehouder toegestaan van andere rechtspersonen of natuurlijke personen dan de Concessieverlener een subsidie of vergoeding te ontvangen voor het uitvoeren van extra Afvaarten of het bekostigen van maatregelen of investeringen die verband houden met de uitvoering van de Concessie, mits dit naar het oordeel van de Concessieverlener geen nadelige gevolgen heeft voor de uitvoering van de Concessie. Voordat de Concessiehouder overgaat tot het uitvoeren van deze extra Afvaarten, maatregelen of investeringen, dient de Concessieverlener hiermee in te stemmen. De Concessiehouder vermeldt verkregen subsidies of vergoedingen in de in artikel 8 bedoelde financiële verantwoording.

Financieel economische onderbouwing, Business Case en Netto Financiële Effect

6. Financieel economische onderbouwing	
6.1.	De Concessieverlener en de Concessiehouder hanteren de informatie uit de Financieel economische onderbouwing als uitgangspunt voor eventuele afspraken over Business Cases, wijzigingen van de Concessie en Majeure ontwikkelingen.
6.2.	De Concessiehouder heeft met het indienen van zijn Inschrijving bevestigd dat de Financieel economische onderbouwing alle Kosten en Opbrengsten bevat die verband houden met de uitvoering en doorontwikkeling van de Concessie conform het door de Concessieverlener uitgevraagde kwaliteitsniveau zoals vastgelegd in het Concessiebesluit en bijbehorende bijlagen, waaronder het Programma van Eisen, en het door de Concessiehouder aangeboden kwaliteitsniveau zoals dit is opgenomen in de Inschrijving.

7. Business Case voor bepalen Netto Financiële Effect	
7.1.	Op verzoek van de Concessieverlener stelt de Concessiehouder een Business Case op om het Netto Financiële Effect van Majeure ontwikkelingen (artikel 13 van het Concessiebesluit) of wijzigingen van de Concessie (artikel 14 van het Concessiebesluit) te bepalen. De Concessiehouder baseert de Business Case zoveel mogelijk op de (ingevulde waarden, indeling, kostenparameters en rekenregels van de) Financieel economische onderbouwing uit zijn Inschrijving of, indien de Financieel economische onderbouwing daar onvoldoende in voorziet, op andere transparante en herleidbare informatie. De Concessieverlener stelt op grond van de door de Concessiehouder opgestelde Business Case het Netto Financiële Effect vast.
7.2.	Indien de Concessieverlener en de Concessiehouder geen overeenstemming bereiken over de hoogte van het Netto Financiële Effect zoals bedoeld in lid 1 treedt een escalatiemechanisme in werking. Dit escalatiemechanisme bestaat eruit dat de Concessieverlener en de Concessiehouder gezamenlijk opdracht geven aan een onafhankelijke deskundige om met een bindend advies te komen. Indien de Concessieverlener en de Concessiehouder geen overeenstemming bereiken over de aan te wijzen onafhankelijke deskundige, wijst de Concessieverlener deze aan. De kosten van de onafhankelijke deskundige worden gelijkelijk verdeeld tussen de Concessieverlener en de Concessiehouder.
7.3.	De Concessieverlener kan het Netto Financiële Effect zoals bedoeld in lid 1 mitigeren door de Concessie zodanig te wijzigen dat de Concessiehouder in een positie wordt gebracht die zoveel mogelijk vergelijkbaar is met de positie waarin hij verkeerde voordat de Majeure ontwikkeling zich voordeed dan wel verrekenen door: a. Bij een voor de Concessiehouder negatief Netto Financieel Effect een financiële compensatie te verstrekken overeenkomstig de bepalingen in artikel 4; of b. Bij een voor de Concessiehouder positief Netto Financieel Effect de Concessiehouder op te dragen aan de Concessieverlener een betaling

	te verrichten overeenkomstig de hoogte van het Netto Financiële Effect.

Financiële verantwoording en prognose

8. Financiële verantwoording	
8.1.	De Concessiehouder voert een afzonderlijke en duidelijke boekhouding die gescheiden is van die voor andere activiteiten, een en ander zoals bedoeld in artikel 32, lid 2, onder sub e van de Wp2000.
8.2.	De Concessiehouder verstrekt aan de Concessieverlener jaarlijks uiterlijk 1 juni een financiële verantwoording voor jaar N-1 op basis van de werkelijke resultaten over jaar N-1 (en indien van toepassing N-2 en N-3). De Concessiehouder geeft een toelichting op de veranderingen ten opzichte van de voorafgaande jaren (realisatie jaar N-1 ten opzichte van realisatie jaar N-2, N-3, N-4) en ten opzichte van de financiële prognose als bedoeld in artikel 9 (realisatie jaar N-1 ten opzichte van financiële prognose jaar N-1). De verantwoording is dusdanig opgesteld dat de Concessieverlener in staat is de beoordeling zoals bedoeld in artikel 10.5 uit te voeren. De Concessieverlener zal de financiële verantwoording die de Concessiehouder aanlevert behandelen als vertrouwelijke informatie.
8.3.	De Concessiehouder voegt bij de krachtens dit artikel te verstrekken gegevens een toelichting en een verklaring van een accountant als bedoeld in artikel 393, lid 1 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Indien van toepassing geldt deze verplichting zowel voor de accountant van de holding als voor de accountant van een andere (juridische) entiteit die de activiteiten van de concessie uitvoert. In de accountantsverklaring wordt verklaard dat de controle heeft plaatsgevonden in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder begrepen de Verordening gedragscode, de Nadere voorschriften onafhankelijkheid openbare accountant en de Nadere voorschriften Controle- en overige standaarden (COS). Indien relevant zullen in plaats van de COS de International Standards on Auditing (ISA) door de accountant worden toegepast. Daarbij worden de van toepassing zijnde voorschriften van de concessie nageleefd. De controle dient zodanig te worden gepland en uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de verantwoording geen afwijkingen van materieel belang bevat**.**
8.4.	De accountantsverklaring is bestemd voor de Concessieverlener. De Concessieverlener kan de accountant nadere vragen te stellen, wanneer de stukken daar aanleiding toe geven.

9. Financiële Prognose	
9.1.	De Concessiehouder verstrekt aan de Concessieverlener jaarlijks, uiterlijk op 1 juni, een geactualiseerde Financieel economische onderbouwing (voor de Concessie Waddenveren West betreft dit een actualisatie van Standaardformulier W15 en voor de Concessie Waddenveren Oost een actualisatie van Standaardformulier O15) met prognoses voor de jaren N tot en met het laatste Concessiejaar inclusief de aanpassing van bedragen naar het werkelijke prijspeil van jaar N. De Concessiehouder geeft een toelichting op veranderingen ten opzichte van de financiële prognose die hij heeft opgesteld in het vorige jaar (dan wel onderdeel is van zijn Inschrijving). De Concessieverlener zal de

	financiële prognose die de Concessiehouder aanlevert behandelen als vertrouwelijke informatie.
9.2.	De Concessiehouder hanteert een zodanige prognosemethodiek dat de prognoses onderling vergelijkbaar zijn en vergelijkbaar zijn met de financiële verantwoording (zoals bedoeld in artikel 8). De Concessieverlener kan de financiële prognose extern laten toetsen op consequente toepassing van de prognosemethodiek.
9.3.	De Concessiehouder voegt bij de krachtens dit artikel te verstrekken gegevens een toelichting en een verklaring van een accountant. In deze verklaring wordt verklaard dat de gehanteerde prognosemethode in overeenstemming is met lid 2.
9.4.	De accountantsverklaring zoals bedoeld in het vorige lid is bestemd voor de Concessieverlener. De Concessieverlener kan de accountant nadere vragen te stellen, wanneer de stukken daar aanleiding toe geven.

Voorkomen van overwinst

10. Maximale rendement	
10.1.	De Concessiehouder mag met de exploitatie van de Concessie maximaal een rendement op het geïnvesteerde vermogen behalen van gemiddeld 13,0% over elke periode van drie opeenvolgende Concessiejaren. Het rendement op geïnvesteerd vermogen is gedefinieerd als de Return on Net Assets (RONA). De ex ante berekening voor het gemiddelde rendement in jaar T voor de eerstvolgende drie jaar is daarbij als volgt: RONA = ((EBIT T+1+EBIT T+2+EBIT T+3)/3)/gemiddeld geïnvesteerd vermogen waarbij het gemiddeld geïnvesteerd vermogen gelijk is aan de som van het geïnvesteerd vermogen aan het begin van elk Concessiejaar zoals volgt uit de Financieel economische onderbouwing die onderdeel is van de Inschrijving gedeeld door het aantal Concessiejaren.
10.2.	De Concessieverlener kan wanneer wordt overgegaan op de inzet van Batterij-Elektrische Schepen (zie eis 7.1.6 van het Programma van Eisen), besluiten tot een wijziging van het percentage genoemd in lid 1, teneinde een wijziging van het economisch evenwicht van de Concessie in het voor- of nadeel van de Concessiehouder in termen van het verwachte absolute rendement van de Concessie te voorkomen.
10.3.	De Concessieverlener beoordeelt ex ante of de Concessiehouder niet meer dan het maximale rendement zoals bedoeld in het lid 1 behaalt door het gemiddelde (verwachte) rendement in de eerstvolgende drie jaar volgens de in artikel 9 genoemde financiële prognose te vergelijken met het in lid 1 opgenomen percentage. Indien de resterende looptijd van de Concessie korter is dan drie jaar, is niet het gemiddelde rendement in de eerstvolgende drie jaar maar het gemiddelde rendement in de laatste drie jaar van de Concessie bepalend. Indien voor één of meer van deze jaren de financiële verantwoording als bedoeld in artikel 8 beschikbaar is, wordt het gemiddelde rendement gebaseerd op het gerealiseerde rendement en niet het verwachte rendement in het betreffende jaar zoals deze volgt uit de financiële verantwoording. Indien uit de prognoses blijkt dat de Concessiehouder het maximale rendement dreigt te overschrijden past de Concessiehouder zijn Vervoerplan aan conform de bepalingen in lid 4.
10.4.	Bij dreiging van overschrijding van het maximale rendement zoals bedoeld in lid 1, past de Concessiehouder zijn eerstvolgende Vervoerplan zodanig aan dat niet meer dan het maximale rendement zal worden behaald. Daarbij zorgt de Concessiehouder dat de overwinst ten goede komt aan de Reizigers, waarbij de Concessiehouder de volgende maatregelen mag nemen: a. verlagen van de te hanteren tarieven zoals bedoeld in paragraaf 9.1 van het Programma van Eisen; b. verhogen van het voorzieningenniveau, zodanig dat het aansluit bij de behoeften van Reizigers, als bedoeld in paragraaf 1.1. van het Programma van Eisen zonder dat daarbij afbreuk wordt gedaan het bepaalde in paragraaf 1.3. van het Programma van Eisen;

	c. doen van investeringen die bijdragen aan de doelen van de Concessie (zoals beschreven in de inleiding van het Programma van Eisen) voor zover deze investeringen doelmatig en effectief zijn, dat wil zeggen dat de investeringen bijdragen aan het behalen van rendement en dat deze op kosteneffectieve wijze bijdragen aan het realiseren van de doelen.
10.5.	De Concessieverlener beoordeelt jaarlijks achteraf op grond van de financiële verantwoording zoals beschreven in artikel 8 of sprake is geweest van overschrijding van het maximale rendement. Het daarbij door de Concessieverlener te hanteren tijdvak beslaat steeds een periode van drie opeenvolgende Concessiejaren en de beoordeling vindt voor het eerst plaats zodra de gegevens met betrekking tot de eerste drie Concessiejaren beschikbaar zijn.
10.6.	Wanneer uit de beoordeling zoals bedoeld in lid 5 blijkt dat de Concessiehouder het maximale rendement, zoals vastgesteld in lid 1, heeft overschreden, vordert de Concessieverlener een vergoeding van de Concessiehouder waarvan de hoogte gelijk is aan het bedrag waarmee de bedrijfsresultaten verlaagd hadden moeten worden om op of onder het in lid 1 genoemde maximaal toegestane gemiddelde rendement te komen.
10.7.	De Concessiehouder neemt maatregelen zoals beschreven in lid 4 die voor wat betreft hoogte van Netto Financiële Effect ten minst gelijk zijn aan de in het lid 6 vastgestelde vergoeding. De Concessiehouder neemt de te nemen maatregelen op in het eerstvolgende Vervoerplan en voert deze uit.
10.8.	Indien in de laatste drie jaar van de Concessie het maximale rendement is overschreden, valt de vergoeding zoals bedoeld in lid 6 toe aan de Concessieverlener. Daartoe wordt de in artikel 3.1 bedoelde concessieprijs over het laatste Concessiejaar verhoogd met het bedrag van deze vergoeding.
10.9.	Indien de Concessieverlener op grond van de artikel 4 van het Concessiebesluit de Concessie heeft verlengd, dan hebben de bepalingen in het vorige lid betrekking op de laatste drie Concessiejaren van de verlengde Concessie.

Boeteregeling

11. Boeteregeling	
11.1.	De Concessieverlener legt voor Tekortkomingen zoals genoemd in de boetetabel in bijlage D1 de daarin opgenomen boetebedragen op. De Concessieverlener behoudt zich het recht voor om deze Boete te verhogen, onder meer in geval van financieel voordeel voor de Concessiehouder, herhaalde Tekortkomingen en/of opzet of grove nalatigheid. Daarnaast kan deze Boete worden verlaagd, afhankelijk van de mate van verwijtbaarheid van de Tekortkoming. Bij het bepalen van de verwijtbaarheid kan de Concessieverlener onder meer rekening houden met de voorzienbaarheid van de Tekortkoming en de aantoonbare inspanningen van de Concessiehouder om de Tekortkoming te voorkomen. Indien nodig kan de Concessieverlener een onafhankelijke deskundige inschakelen om het financiële voordeel dat de Concessiehouder als gevolg van de Tekortkoming geniet, te ramen.
11.2.	Voor Tekortkomingen die niet in de boetetabel zijn opgenomen, is de Concessieverlener bevoegd naar eigen inzicht een Boete op te leggen. De Concessieverlener kan bij het bepalen van de hoogte van deze Boete onder meer rekening houden met de aard en omvang van de Tekortkoming, de mate van hinder voor de Reiziger en/of Derden, een eventueel financieel voordeel voor de Concessiehouder en de mate van verwijtbaarheid.
11.3.	De Concessiehouder mag een voorstel doen om met een opgelegde Boete maatregelen te bekostigen die ten goede komen aan de Reizigers, in welk geval de Concessieverlener de Boete niet int. De Concessieverlener is niet verplicht een dergelijk voorstel te honoreren. Indien de Concessiehouder de betreffende maatregel niet (volledig) conform het voorstel uitvoert en/of de aantoonbaar gemaakte kosten lager uitvallen dan in het voorstel begroot, kan de Concessiehouder de Boete alsnog (geheel of gedeeltelijk) innen.
11.4.	Het totaal aan Boetes die de Concessieverlener in enig kalenderjaar aan de Concessiehouder oplegt, bedraagt ten hoogste 5% van de totale Kosten zoals blijkt uit de actuele Financieel economische onderbouwing. Dit maximum geldt niet in geval van opzet of grove nalatigheid van de Concessiehouder. Ook staat dit maximum er niet aan in de weg dat – nadat het maximum is bereikt – de Concessieverlener aanvullende Boetes oplegt ter hoogte van het geraamde financieel voordeel dat de Concessiehouder behaalt met Tekortkomingen.
11.5.	Op grond van het bepaalde in artikel 14 van het Concessiebesluit kan de Concessieverlener na overleg met de Concessiehouder in het kader van een wijziging van de Concessie besluiten de boetetabel te wijzigen.
11.6.	Opgelegde Boetes tellen niet mee bij de ex post beoordeling van overschrijding van het maximale rendement op grond van artikel 10.5.